

**Oświadczenie złożone przez senatorów
Antoniego Szymańskiego, Rafała Ślusarza, Jerzego Czerwińskiego,
Aleksandra Szweda, Andrzeja Kamińskiego, Małgorzatę Kopiczko,
Marka Martynowskiego, Ryszarda Majera, Józefa Łyczaka,
Zbigniewa Cichonia, Stanisława Gogacza, Konstantego Radziwiłła,
Jana Marię Jackowskiego, Andrzeja Pająka, Alicję Zając,
Kazimierza Wiatra i Artura Warzochę
na 57. posiedzeniu Senatu
w dniu 8 marca 2018 r.**

Oświadczenie skierowane do prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy

Korzystając z zachęty Pana Prezydenta do debaty na temat Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, pragniemy wypowiedzieć się w kwestii ojcostwa, które winno być naszym zdaniem konstytucyjnie chronione. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej ma w naszym państwie szczególną moc prawną. Z konstytucji wyprowadza się pozostałe prawa szczegółowe obowiązujące w obrębie naszej wspólnoty politycznej. Należy się spodziewać, że ten ogromnej wagi dokument w należyty sposób określa podstawowe zasady i wartości, na których ufundowany jest polski system organizacji życia politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego. Zastanawiamy się, czy w pełni tak jest w odniesieniu do wartości, które określamy jako rodzinne.

Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi: „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”. Jest to zapis, który zawiera kilka ważnych i pozytywnych ustaleń. Przede wszystkim definiuje małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny. Dzięki temu jednoznaczemu sformułowaniu niedopuszczalne jest w Polsce zawieranie małżeństw jednopłciowych ani związków poligamicznych.

Zaraz po małżeństwie pod ochroną prawną polskiego państwa konstytucja umieszcza rodzinę. Jest to cenne i brzemienne w skutki docenienie najważniejszej wspólnoty, jaką tworzy gatunek ludzki od początku swojego istnienia na Ziemi. Rodzina pełni kluczowe dla rozwoju kultury i cywilizacji funkcje, jakimi są budowanie więzi opartych na miłości, rodzenie i wychowywanie potomstwa, wnoszenie niepowtarzalnego wkładu w życie społeczne, a także kultywowanie duchowego i religijnego rozwoju. Jest ona podstawowym środowiskiem, w którym i poprzez które osoba rozwija swoje człowieczeństwo. Życie narodu i funkcjonowanie państwa bez silnej rodziny skazane jest na porażkę. Dlatego państwo słusznie bierze pod ochronę rodzinę, jest ona bowiem strukturą delikatną i podatną na zranienia. Świadczą o tym choćby wysoka od lat w Polsce i w Europie liczba rozwodów i cierpiących przez nie dzieci czy niemal 1% dzieci wychowywanych poza rodzinami biologicznymi, w pieczy zastępczej.

Jako kolejna wartość znajdująca się słusznie pod szczególną ochroną Rzeczypospolitej Polskiej jawi się macierzyństwo. W najbardziej naturalny i zdrowy sposób macierzyństwo przeżywane jest przez kobietę w dobrze funkcjonującej rodzinie. W sytuacji rozwodu, samotnego wychowywania dzieci pozamałżeńskich, wdowieństwa czy różnorodnych patologii rodzinnych ochrona macierzyństwa przez prawo powinna być adekwatna do potrzeb.

Listę wartości rodzinnych chronionych przez wymieniony zapis ustawy zasadniczej zamyka rodzicielstwo. I w tym miejscu dostrzegamy znaczący brak. Pojęcie „rodzicielstwo” znaczeniowo obejmuje również macierzyństwo, zatem stanowi w tym miejscu niejako powtórzenie. Zabrakło tymczasem określenia „ojcostwo”.

Dzisiaj świadomość społeczna i kultura prawna rozwinęły się na tyle, że ojcostwo coraz powszechniej rozumie się jako postawę czynnej i zaangażowanej relacji ojca z dzieckiem. Co więcej, dostrzega się coraz wyraźniej, że zaangażowanie mężczyzny w ojcostwo stanowi wartość społeczną i jest elementem dobra wspólnego.

Uważamy, że należy zabiegać, by ojcostwo znalazło się w konstytucji jako wartość in extenso chroniona i kultywowana w Rzeczypospolitej Polskiej. Przemawia za tym wiele argumentów, z których chyba najważniejszym jest prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców. Zarówno macierzyństwo, jak i ojcostwo, mimo panujących jeszcze tu i ówdzie stereotypów, są niezbędne dla rozwoju dziecka. Tata to nie

jest „zastępca mamy” w wychowaniu ani „rodzic bis” – to osoba konieczna dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, a w szczególności dzieci.

Polska jest państwem o bogatych tradycjach konstytucyjnych, o czym przypominają nam co roku obchody święta Konstytucji 3 maja. Sformułowania konstytucyjne stanowią wytyczną dla prawodawstwa i aparatu sądowego. Konstytucyjny zapis o ojcostwie przełoży się na prawo i przyczyni się do kreowania kultury sprzyjającej silnemu ojcostwu. Skorzystają na tym przede wszystkim dzieci, rodziny, ale i sami ojcowie, którzy będą czuli się uszanowani w swojej życiowej roli i zachęceni do bardziej zaangażowanej i odpowiedzialnej służby swoim rodzinom. Dlatego opowiadamy się za wpisaniem do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ojcostwa jako wartości przez nią chronionej.

Antoni Szymański
Rafał Ślusarz
Jerzy Czerwiński
Aleksander Szwed
Andrzej Kamiński
Małgorzata Kopiczko
Marek Martynowski
Ryszard Majer
Józef Łyczak
Zbigniew Cichoń
Stanisław Gogacz
Konstanty Radziwiłł
Jan Maria Jackowski
Andrzej Pająk
Alicja Zając
Kazimierz Wiatr
Artur Warzocha